

J. S. BACH: Weihnachts-Oratorium (BWV 248)

Cantate *Jauchzet, frohlocket! Auf, preiset die Tage* (BWV 248 I)

1. KOOR

Jauchzet, frohlocket, auf, preiset die Tage,
rühmet, was heute der Höchste getan!
Lasset das Zagen, verbannet die Klage,
stimmet voll Jauchzen und Fröhlichkeit an!
Dienet dem Höchsten mit herrlichen Chören,
laßt uns den Namen des Herrschers verehren!

Juich en jubel, prijs de dagen,
roem wat de Allerhoogste heden heeft gedaan!
Houd op met aarzelen, verban het klagen,
hef een vrolijk gejuich aan!
Dien de Allerhoogste met prachtige koren,
laten wij de naam van de Heerser vereeren!

2. RECITATIEF (Evangelist)

»Es begab sich aber zu der Zeit,
daß ein Gebot von dem Kaiser Augusto ausging,
daß alle Welt geschätzt würde.
Und jedermann ging, daß er sich schätzen ließe,
ein jeglicher in seine Stadt.
Da machte sich auch auf Joseph aus Galiläa,
aus der Stadt Nazareth,
in das jüdische Land zur Stadt David,
die da heißet Bethlehem; darum,
daß er von dem Hause und Geschlechte David war:
auf daß er sich schätzen ließe
mit Maria, seinem vertrauten Weibe, die war
schwanger.
Und als sie daselbst waren,
kam die Zeit, daß sie gebären sollte.«

Het geschiedde in die dagen
dat er een bevel uitging van keizer Augustus,
dat iedereen moest worden ingeschreven.
En iedereen ging op reis om zich te laten inschrijven,
ieder naar zijn eigen stad.
Ook ging op weg Jozef uit Galilea,
uit de stad Nazareth,
naar Judea naar de stad van David
die Bethlehem heet, omdat
hij uit het huis en het geslacht van David was,
om zich te laten inschrijven met Maria,
zijn ondertrouwde vrouw, die zwanger was.
En toen ze daar waren,
kwam het moment dat ze zou baren.

3. RECITATIEF (A)

Nun wird mein liebster Bräutigam,
nun wird der Held aus Davids Stamm
zum Trost, zum Heil der Erden
einmal geboren werden.
Nun wird der Stern aus Jakob scheinen,
sein Strahl bricht schon hervor.
Auf, Zion, und verlasse nun das Weinen,
dein Wohl steigt hoch empor!

Nu zal mijn liefste bruidegom,
nu zal de held uit de stam van David
tot troost, tot heil van de aarde
geboren worden.
Nu zal de ster uit Jacob schijnen,
zijn stralen worden al zichtbaar.
Komaan, Sion, houd nu op met wenen,
je heil stijgt hoog op!

4. ARIA (A)

Bereite dich, Zion, mit zärtlichen Trieben,
den Schönsten, den Liebsten bald bei dir zu sehn!
Deine Wangen müssen heut viel schöner prangen,
eile, den Bräutigam sehnlichst zu lieben!

Bereid je u erop voor, Sion, met tedere gevoelens,
dat je weldra de mooiste, de liefste bij je zult zien!
Je wangen moeten vandaag nog blozender zijn,
haast je om je bruidegom vurig lief te hebben!

5. KORAAL

**Wie soll ich dich empfangen
und wie begegn' ich dir?
O aller Welt Verlangen,
o meiner Seelen Zier!
O Jesu, Jesu, setze
mir selbst die Fackel bei,
damit, was dich ergötze,
mir kund und wissend sei!**

Hoe moet ik u ontvangen
en hoe ontmoet ik u?
O, ieders verlangen,
o, sieraad van mijn ziel!
O Jezus, Jezus, licht
mij zelf bij met de fakkelt
opdat ik begrijp en weet
wat u behaagt!

6. RECITATIEF (Evangelist)

»Und sie gebar ihren ersten Sohn
und wickelte ihn in Windeln
und legte ihn in eine Krippen,
denn sie hatten sonst keinen Raum in der Herberge.«

En zij baarde haar eerste zoon
en wikkelde hem in doeken
en legde hem in een kribbe,
want er was voor hen geen plaats in de herberg.

7. RECITATIEF (B) / KORAAL (S)

**Er ist auf Erden kommen arm,
Wer will die Liebe recht erhöhn,
die unser Heiland vor uns hegt?
daß er unser sich erbarm
Ja, wer vermag es einzusehen,
wie ihn der Menschen Leid bewegt?
und in dem Himmel mache reich**

**Hij is arm op aarde gekomen
Wie kan genoeg de liefde prijzen
die onze Heiland voor ons koestert?
om zich over ons te ontfermen,
Ja, wie kan begrijpen
hoe het leed van de mensen hem raakt?
en ons rijk te maken in de hemel**

Des Höchsten Sohn kömmt in die Welt,
weil ihm ihr Heil so wohl gefällt,
und seinen lieben Engeln gleich.
so will er selbst als Mensch geboren werden.
Kyrieleis!

8. ARIA (B)

Großer Herr, o starker König,
liebster Heiland, o wie wenig
achtest du der Erden Pracht!
Der die ganze Welt erhält,
ihre Pracht und Zier erschaffen,
muß in harten Krippen schlafen.

9. KORAAL

**Ach mein herzliebtes Jesulein,
mach dir ein rein sanft Bettelein,
zu ruhn in meines Herzens Schrein,
daß ich nimmer vergesse dein!**

De zoon van de Allerhoogste komt in de wereld
omdat haar heil hem zo ter harte gaat,
en gelijk te maken aan zijn lieve engelen.
daarom wil hij zelf als mens geboren worden.
Kyrie eleis!

Grote Heer, o sterke Koning.
liefste Heiland, o, hoe weinig
hecht u aan de pracht van de aarde!
Hij die de hele wereld bewaart
en haar pracht en tooi heeft geschapen,
moet in een harde kribbe slapen.

Ach, mijn allerliefste Jezuskind,
maak een schoon zacht bedje
om in te rusten in de schrijn van mijn hart,
opdat ik u nooit vergeet!

Cantate *Und es waren Hirten in derselben Gegend* (BWV 248 II)

10. (1) SINFONIA

11. (2) RECITATIEF (Evangelist)

»Und es waren Hirten in derselben Gegend
auf dem Felde bei den Hürden,
die hüteten des Nachts ihre Herde.
Und siehe, des Herren Engel trat zu ihnen,
und die Klarheit des Herren leuchtet um sie,
und sie fürchten sich sehr.«

En er waren herders in die streek
in het veld bij de omheide weiden,
die waakten in de nacht over hun kudde.
En zie, de engel van de Heer kwam naar hen toe,
en het licht van de Heer omstraalde hen,
en zij vreesden zeer.

12. (3) KORAAL

**Brich an, o schönes Morgenlicht,
und laß den Himmel tagen!
Du Hirtenvolk, erschrecke nicht,
weil dir die Engel sagen,
daß dieses schwache Knäbelein
soll unser Trost und Freude sein,
dazu den Satan zwingen
und letztlich Friede bringen!**

Breek aan, o prachtig ochtendlicht
en laat de hemel licht worden!
O herdersvolk, schrik niet,
want de engelen vertellen je
dat dit zwakke knaapje
onze troost en onze vreugde zal zijn,
dat hij bovendien de satan zal bedwingen
en ten slotte vrede zal brengen!

13. (4) RECITATIEF (Evangelist, S)

»Und der Engel sprach zu ihnen:
(*Engel, S*) Fürchtet euch nicht, siehe,
ich verkündige euch große Freude,
die allem Volke widerfahren wird.
Denn euch ist heute der Heiland geboren,
welcher ist Christus, der Herr, in der Stadt David.«

En de engel sprak tot hen:
Vrees niet, zie,
ik verkondig u een grote vreugde,
die het hele volk ten deel zal vallen.
Want voor jullie is heden de Heiland geboren,
die Christus de Heer is, in de stad van David.

14. (5) RECITATIEF (B)

Was Gott dem Abraham verheißen,
das läßt er nun dem Hirtenchor erfüllt erweisen.
Ein Hirt hat alles das zuvor
von Gott erfahren müssen.
Und nun muß auch ein Hirt die Tat,
was er damals versprochen hat,
zuerst erfüllet wissen.

Van dat wat God aan Abraham had beloofd
toont hij nu de vervulling aan het herderskoor.
Een herder heeft dat alles destijds
van God moeten horen,
en nu moet ook een herder dat
wat hij toen heeft beloofd
als eerste vervuld zien.

15. (6) ARIA (T)

Frohe Hirten, eilt, ach eilet,
eh ihr euch zu lang verweilet,
eilt, das holde Kind zu sehn!
Geht, die Freude heißt zu schön,
sucht die Anmut zu gewinnen,
geht und labet Herz und Sinnen!

Verheugde herders, haast je, ach, haast je,
voordat jullie te lang talmen,
haast je om naar het lieflijke kind te gaan kijken.
Ga, de vreugde is te mooi,
probeer de lieflijkheid te verkrijgen,
ga en laaf hart en zinnen!

16. (7) RECITATIEF (Evangelist)

»Und das habt zum Zeichen:
Ihr werdet finden das Kind
in Windeln gewickelt und in einer Krippe liegen.«

En laat dit het teken zijn:
jullie zullen het kind vinden in doeken
gewikkeld en liggend in een kribbe.

17. (8) KORAAL

**Schaut hin, dort liegt im finstern Stall,
des Herrschaft gehet überall!
Da Speise vormals sucht ein Rind,
da ruhet itzt der Jungfrau'n Kind.**

Kijk toch, daar ligt in de duistere stal
hij die over alles heerst!
Waar eens een rund zijn voedsel zocht,
daar rust nu het kind van de maagd.

18. (9) RECITATIEF (B)

So geht denn hin, ihr Hirten, geht,
daß ihr das Wunder seht:
Und findet ihr des Höchsten Sohn
in einer harten Krippe liegen,
so singet ihm bei seiner Wiegen
aus einem süßen Ton
und mit gesamtem Chor
dies Lied zur Ruhe vor!

Ga dan, herders, ga,
zodat jullie het wonder zien.
En als jullie de zoon van de Allerhoogste vinden,
liggend in een harde kribbe,
zing dan voor hem bij zijn wieg
op zoete toon
en met het hele koor
dit slaapliedje!

19. (10) ARIA (A)

Schlafe, mein Liebster, genieße der Ruh,
wache nach diesem vor aller Gedeihen!
Labe die Brust,
empfinde die Lust,
wo wir unser Herz erfreuen!

Slaap, mijn liefste, geniet van je rust
en ontwaak daarna voor het welzijn van allen!
Verkwik je ziel,
ervaar het genot
dat ons hart verblijdt!

20. (11) RECITATIEF (Evangelist)

»Und alsobald war da bei dem Engel
die Menge der himmlischen Heerscharen,
die lobten Gott und sprachen:«

En plotseling was er bij de engel
een groot hemels leger,
dat God loofde en sprak:

21. (12) KOOR

**»Ehre sei Gott in der Höhe
und Friede auf Erden
und den Menschen ein Wohlgefallen.«**

Ere zij God in den hoge,
en vrede op aarde
en in de mensen een welbehagen.

22. (13) RECITATIEF (B)

So recht, ihr Engel, jauchzt und singet,
daß es uns heut so schön gelinget!
Auf denn! wir stimmen mit euch ein,
uns kann es so wie euch erfreun.

Goed dan, engelen, juich en zing,
omdat ons heden zoiets goeds overkomt!
Komaan, wij zingen met u mee,
wij zijn even blij als u.

23. (14) KORAAL

**Wir singen dir in deinem Heer
aus aller Kraft Lob, Preis und Ehr,
daß du, o lang gewünschter Gast,
dich nunmehr eingestellt hast.**

Wij zingen voor u in uw leger
uit alle macht uw lof, prijs en eer,
omdat u, o gast naar wie wij zo hebben verlangd,
nu gekomen bent.

Cantate *Herrscher des Himmels, erhöre das Lallen* (BWV 248 III)**24. (1) KOOR**

Herrscher des Himmels, erhöre das Lallen,
laß dir die matten Gesänge gefallen,
wenn dich dein Zion mit Psalmen erhöht!
Höre der Herzen frohlockendes Preisen,
wenn wir dir itzo die Ehrfurcht erweisen,
weil unsre Wohlfahrt befestiget steht!

Heerser van de hemel, luister naar ons gestamel,
geniet van onze zwakke liederen
wanneer uw Sion u met psalmen prijst!
Hoor de jubelende lofzangen van ons hart
wanneer wij u nu eerbied betonen
omdat wij zeker kunnen zijn van ons heil.

25. (2) RECITATIEF (Evangelist)

»Und da die Engel von ihnen gen Himmel fuhren,
sprachen die Hirten untereinander:«

En toen de engelen weer naar de hemel voeren,
zeiden de herders tegen elkaar:

26. (3) KOOR

»Lasset uns nun gehen gen Bethlehem

Laten wij nu naar Bethlehem gaan

und die Geschichte sehen, die da geschehen ist,
die uns der Herr kundgetan hat.«

27. (4) RECITATIEF

Er hat sein Volk getröst',
er hat sein Israel erlöst,
die Hülfe aus Zion hergesendet
und unser Leid geendet.
Seht, Hirten, dies hat er getan;
geht, dieses trifft ihr an!

om te zien wat er is gebeurd
en wat de Heer ons heeft verkondigd.

Hij heeft zijn volk getroost,
hij heeft zijn Israel verlost,
de hulp vanuit Sion gezonden
en een einde gemaakt aan ons lijden.
Zie, herders, dat heeft hij gedaan,
ga, dat treffen jullie aan.

28. (5) KORAAAL

**Dies hat er alles uns getan,
sein groß Lieb zu zeigen an;
des freu sich alle Christenheit
und dank ihm des in Ewigkeit.
Kyrieleis!**

Dit heeft hij allemaal voor ons gedaan
om zijn grote liefde te tonen;
laat de hele christenheid zich daarover verheugen
en hem ervoor bedanken in eeuwigheid.
Kyrieleis!

29. (6) ARIA (Duet) (S, B)

Herr, dein Mitleid, dein Erbarmen
tröstet uns und macht uns frei.
Deine holde Gunst und Liebe,
deine wundersamen Triebe
machen deine Vätertreu
wieder neu.

Heer, uw medelijden, uw ontferming
troost ons en maakt ons vrij.
Uw liefhebbende genade en liefde,
uw wonderbaarlijke gevoelens
maken uw vadertrouw
weer nieuw.

30. (7) RECITATIEF (Evangelist)

»Und sie kamen eilend und funden beide,
Mariam und Joseph,
dazu das Kind in der Krippe liegen.
Da sie es aber gesehen hatten,
breiteten sie das Wort aus,
welches zu ihnen von diesem Kind gesaget war.
Und alle, vor die es kam,
wunderten sich der Rede,
die ihnen die Hirten gesaget hatten.
Maria aber behielt alle diese Worte
und bewegte sie in ihrem Herzen.«

En zij gingen haastig en vonden hen beiden,
Maria en Jozef,
en ook het kind, liggend in de kribbe.
En toen ze het hadden gezien,
vertelden zij overal
wat er over dat kind tot hen gezegd was.
En iedereen die het hoorde
verwonderde zich over het verhaal
dat de herders hun hadden verteld
En Maria bewaarde al die woorden
en overwoog ze in haar hart.

31. (8) ARIA (A)

Schließe, mein Herze, dies selige Wunder
fest in deinem Glauben ein!
Lasse dies Wunder, die göttlichen Werke
immer zur Stärke deines schwachen Glaubens sein!

Mijn hart, berg dit gezegende wonder
stevig op in je geloof!
Laat dat wonder, dat werk van God
altijd kracht geven aan je zwakke geloof!

32. (9) RECITATIEF (A)

Ja, ja, mein Herz soll es bewahren,
was es an dieser holden Zeit
zu seiner Seligkeit
für sicheren Beweis erfahren.

Ja, ja, mijn hart zal bewaren
wat het in deze heerlijke tijd
tot zijn zaligheid
als een betrouwbaar bewijs heeft ervaren.

33. (10) KORAAAL

**Ich will dich mit Fleiß bewahren,
ich will dir
leben hier,
dir will ich abfahren,
mit dir will ich endlich schweben
voller Freud
ohne Zeit
dort im andern Leben.**

Ik zal u ijverig bewaren,
ik wil hier
voor u leven,
naar u wil ik vertrekken,
met u wil ik ten slotte zweven
vol vreugde
tijdloos
daarginds in het andere leven.

34. (11) RECITATIEF (Evangelist)

»Und die Hirten kehrten wieder um,
preiseten und lobten Gott um alles,
das sie gesehen und gehöret hatten,
wie denn zu ihnen gesaget war.«

En de herders keerden terug,
prezen en loofden God om alles
wat ze hadden gezien en gehoord,
zoals het hun gezegd was.

35. (12) KORAAAL

Seid froh dieweil,

Wees verheugd omdat

daß euer Heil
ist hie ein Gott und auch ein Mensch geboren,
der, welcher ist
der Herr und Christ
in Davids Stadt, von vielen auserkoren.

jullie heil hier is geboren
als God en ook als mens,
hij die de Heer
en de Christus is,
in Davids stad, uit vele verkozen.

Chorus I ab initio repetatur et claudatur

Cantate *Fallt mit Danken, fällt mit Loben* (BWV 248 IV)

36. (1) KOOR

Fallt mit Danken, fällt mit Loben
vor des Höchsten Gnadenthron!
Gottes Sohn will der Erden
Heiland und Erlöser werden,
Gottes Sohn
dämpft der Feinde Wut und Toben.

Val neer met dank, val neer met lof
voor de genadetroon van de Allerhoogste!
Gods zoon wil de Heiland
en de Verlosser van de aarde worden,
Gods zoon
beteugelt de woede en het geraas van de vijanden.

37. (2) RECITATIEF (Evangelist)

»Und da acht Tage um waren,
daß das Kind beschnitten würde,
da ward sein Name genennet Jesus,
welcher genennet war von dem Engel,
ehe denn er im Mutterleibe empfangen ward. «

En toen er acht dagen waren verstreken
en het kind besneden zou worden,
kreeg hij als naam Jezus,
de naam die genoemd was door de engel
voordat hij was ontvangen in de schoot van zijn
moeder.

38. (3) RECITATIEF (B) / KORAAL (S)

Immanuel, o süßes Wort!
Mein Jesus heißt mein Hort,
mein Jesus heißt mein Leben.
Mein Jesus hat sich mir ergeben,
mein Jesus soll mir immerfort
vor meinen Augen schweben.
Mein Jesus heißt meine Lust,
mein Jesus labet Herz und Brust.
**Jesu, du mein liebstes Leben,
meiner Seelen Bräutigam,**
Komm! Ich will dich mit Lust umfassen,
mein Herze soll dich nimmer lassen,
**der du dich vor mich gegeben
an des bittern Kreuzes Stamm!**
ach! So nimm mich zu dir!
Auch in dem Sterben sollst du mir
das Allerliebste sein;
in Not, Gefahr und Ungemach
seh ich dir sehnlichst nach.
Was jagte mir zuletzt der Tod für Grauen ein?

Immanuel, o dierbaar woord!
Mijn Jezus betekent mijn toeverlaat,
mijn Jezus betekent mijn leven,
mijn Jezus heeft zich aan mij gegeven,
mijn Jezus zal mij voortdurend
voor ogen zweven.
Mijn Jezus betekent mijn lust,
mijn Jezus laaft hart en ziel.
**Jezus, o mijn liefste leven,
bruidegom van mijn ziel,**
Kom, ik wil u hartstochtelijk omhelzen,
mijn hart zal u nooit loslaten,
**die zichzelf voor mij hebt gegeven,
aan de stam van het bittere kruis!**
ach, neem mij tot u!
Ook in het sterven zult u voor mij
zijn wat ik het meeste liefheb;
in nood, gevaar en tegenspoed
kijk ik verlangend naar u,
hoe zou de dood mij op het eind angst kunnen
aanjagen?
Mijn Jezus, als ik sterf,
dan weet ik dat ik niet verloren ga.
Uw naam staat in mij geschreven,
die heeft de angst voor de dood verdreven.

Mein Jesus! Wenn ich sterbe,
so weiß ich, daß ich nicht verderbe.
Dein Name steht in mir geschrieben,
der hat des Todes Furcht vertrieben.

39. (4) ARIA (S)

Flößt, mein Heiland, flößt dein Namen
auch den allerkleinsten Samen
jenes strengen Schreckens ein?
Nein, du sagst ja selber nein,
(Nein!)
Sollt ich nun das Sterben scheuen?
Nein, dein süßes Wort ist da!
Oder sollt ich mich erfreuen?
Ja, du Heiland sprichst selbst ja,
(Ja!)

Uw naam, mijn Heiland,
boezemt die ook maar
een greintje angst in?
Nee, u zegt immers zelf nee.
(Nee!)
Moet ik het sterven nu vrezen?
Nee, uw dierbare woord is daar!
Of moet ik verheugd zijn?
Ja, mijn Heiland, u zegt zelf ja.
(Ja!)

40. (5) RECITATIEF (B) / KORAAL (S)

Wohlan, dein Name soll allein
in meinem Herzen sein!
**Jesu, meine Freud und Wonne,
meine Hoffnung, Schatz und Teil,**

Komaan, alleen uw naam
moet in mijn hart zijn!
**Jezus, mijn vreugde en mijn zaligheid,
mijn hoop, mijn schat en mijn deel,**

So will ich dich entzückt nennen,
wenn Brust und Herz zu dir vor Liebe brennen.

**mein Erlösung, Schmuck und Heil,
Hirt und König, Licht und Sonne,**

Doch, Liebster, sage mir:

Wie rühm ich dich, wie dank ich dir?

**ach! wie soll ich würdiglich,
mein Herr Jesu, preisen dich?**

Zo wil ik u noemen in mijn verrukking
wanneer hart en ziel branden van liefde voor u.

**mijn verlossing, sieraad en heil,
herder en koning, licht en zon,**

Maar, liefste Jezus, zeg mij:

Hoe moet ik u roemen, hoe moet ik u danken?

**ach, hoe moet ik u waardig
prijzen, mijn Heer Jezus?**

41. (6) ARIA (T)

Ich will nur dir zu Ehren leben,
mein Heiland, gib mir Kraft und Mut,
daß es mein Herz recht eifrig tut!

Stärke mich,
deine Gnade würdiglich
und mit Danken zu erheben!

Ik wil alleen tot uw eer leven,
mijn Heiland, geef mij kracht en moed
opdat mijn hart dat heel ijverig doet!

Geef mij de kracht
om uw genade waardig
en dankbaar te prijzen!

42. (7) KORAAL

**Jesus richte mein Beginnen,
Jesus bleibe stets bei mir,
Jesus zäume mir die Sinnen,
Jesus sei nur mein Begier,
Jesus sei mir in Gedanken,
Jesus, lasse mich nicht wanken!**

Jezus, leid alles wat ik begin,
Jezus, blijf steeds bij mij,
Jezus, beteugel mijn neigingen,
Jezus, wees mijn enige verlangen,
Jezus, wees in mijn gedachten,
Jezus, laat mij niet wankelen!

Cantate *Ehre sei dir, Gott, gesungen* (BWV 248 V)

43. (1) KOOR

Ehre sei dir, Gott, gesungen,
dir sei Lob und Dank bereit'.
Dich erhebet alle Welt,
weil dir unser Wohl gefällt,
weil anheut
unser aller Wunsch gelungen,
weil uns dein Segen so herrlich erfreut.

Eer zij u, God, toegezongen,
l'Lof en dank zij u bereid.
Iedereen looft u,
omdat ons heil u ter harte gaat,
omdat heden
de wens van ons allen is uitgekomen,
omdat wij ons zo verheugen in uw zegen.

44. (2) RECITATIEF (Evangelist)

»Da Jesus geboren war zu Bethlehem
im jüdischen Lande zur Zeit des Königes Herodis,
siehe, da kamen die Weisen
vom Morgenlande gen Jerusalem und sprachen:«

Toen Jezus geboren was in Bethlehem
in Judea in de tijd van koning Herodes,
zie, toen kwamen de wijzen
uit het Oosten naar Jeruzalem en zij spraken:

45. (3) KOOR en A

»Wo ist der neugeborne König der Jüden? «
(A) Sucht ihn in meiner Brust,
hier wohnt er, mir und ihm zur Lust!
»Wir haben seinen Stern gesehen im Morgenlande
und sind kommen, ihn anzubeten. «
(A) Wohl euch, die ihr dies Licht gesehen,
es ist zu eurem Heil geschehen!
Mein Heiland, du, du bist das Licht,
das auch den Heiden scheinen sollen,
und sie, sie kennen dich noch nicht,
als sie dich schon verehren wollen.
Wie hell, wie klar muß nicht dein Schein,
geliebter Jesu, sein!

»Waar is de pasgeborene koning der Joden?«
Zoek hem in mijn hart,
hier woont hij, tot vreugde van mij en van hem!
»Wij hebben zijn ster gezien in het Oosten
en zijn gekomen om hem te aanbidden.«
Jullie die dat licht hebben gezien,
het is tot jullie heil verschenen!
Mijn Heiland, u, u bent het licht
dat ook voor de heidenen zal schijnen,
en zij, zij kennen u nog niet
terwijl ze u al willen vereren.
Hoe licht, hoe helder, geliefde Jezus,
moet uw schijnsel dan wel niet zijn!

46. (4) KORAAL

**Dein Glanz all Finsternis verzehrt,
die trübe Nacht in Licht verkehrt.
Leit uns auf deinen Wegen,
daß dein Gesicht
und herrliches Licht
wir ewig schauen mögen!**

Uw glans slokt alle duisternis op,
de sombere nacht verandert in licht.
Leid ons op uw wegen,
opdat wij uw gezicht
en uw heerlijke licht
eeuwig mogen aanschouwen!

47. (5) ARIA (B)

Erleucht auch meine finstre Sinnen,
erleuchte mein Herze

Verlicht ook mijn duistere gedachten,
verlicht mijn hart

durch der Strahlen klaren Schein!
Dein Wort soll mir die hellste Kerze
in allen meinen Werken sein;
dies lasset die Seele nichts Böses beginnen.

met het heldere schijnsel van uw stralen!
Uw woord zal voor mij een fel schijnende kaars zijn
in alles wat ik doe;
zodat mijn ziel niets kwaads kan doen.

48. (6) RECITATIEF (Evangelist)

»Da das der König Herodes hörte,
erschrak er und mit ihm das ganze Jerusalem. «

Toen koning Herodes dat hoorde,
werd hij zeer bang, en met hem heel Jeruzalem.

49. (7) RECITATIEF (A)

Warum wollt ihr erschrecken?
Kann meines Jesu Gegenwart
euch solche Furcht erwecken?
O! solltet ihr euch nicht
vielmehr darüber freuen,
weil er dadurch verspricht,
der Menschen Wohlfahrt zu verneuen.

Waarom zijn jullie bang?
Kan de aanwezigheid van mijn Jezus
zoveel angst in jullie wekken?
O, zouden jullie er juist niet
blij mee moeten zijn
omdat hij daarmee belooft
het welzijn van de mensen te vernieuwen.

50. (8) RECITATIEF (Evangelist)

»Und ließ versammeln alle Hohepriester
und Schriftgelehrten unter dem Volk
und erforschte von ihnen,
wo Christus sollte geboren werden.
Und sie sagten ihm:
Zu Bethlehem im jüdischen Lande;
denn also stehet geschrieben durch den Propheten:
Und du Bethlehem im jüdischen Lande,
bist mitnichten die kleinst unter den Fürsten Juda;
denn aus dir soll mir kommen der Herzog,
der über mein Volk Israel ein Herr sei. «

En hij liet alle hogepriesters
en schriftgeleerden uit het volk bijeenroepen
om hen te vragen
waar de Christus geboren zou worden.
En zij vertelden hem:
In Bethlehem in Judea,
want dit staat geschreven bij de profeet:
En gij Bethlehem in Judea,
gij zijt zeker niet de minste onder de leiders van Juda;
want uit u zal voortkomen de hertog
die heer zal zijn over mijn volk Israel.

51. (9) ARIA (Terzet) (S, A, T)

(S/T) Ach, wenn wird die Zeit erscheinen?
(T/S) Ach, wenn kömmt der Trost der Seinen?
(A) Schweigt, er ist schon würklich hier!
(S/T) Jesu, ach so komm zu mir!

Ach, wanneer zal die tijd verschijnen?
Ach, wanneer komt de troost van de zijnen?
Zwijg, hij is werkelijk al hier!
Jezus, ach, kom dan bij mij!

52. (10) RECITATIEF (A)

Mein Liebster herrschet schon.
Ein Herz, das seine Herrschaft liebet
und sich ihm ganz zu eigen gibet,
ist meines Jesu Thron.

Mijn liefste heerst al.
Een hart dat zijn leiderschap liefheeft
en zich geheel aan hem overgeeft,
is de troon van mijn Jezus.

53. (11) KORAAL

**Zwar ist solche Herzensstube
wohl kein schöner Fürstensaal,
sondern eine finstre Grube;
doch, sobald dein Gnadenstrahl
in denselben nur wird blinken,
wird es voller Sonnen dünken.**

Weliswaar is zo'n hartekamer
geen fraaie koningszaal
maar eerder een duistere put;
zodra echter de stralen van uw genade
daar gaan schitteren,
lijkt hij met zonlicht gevuld te zijn.

Cantate *Herr, wenn die stolzen Feinde schnauben* (BWV 248 VI)

54. (1) KOOR

Herr, wenn die stolzen Feinde schnauben,
so gib, daß wir im festen Glauben
nach deiner Macht und Hülfe sehn!
Wir wollen dir allein vertrauen,
so können wir den scharfen Klauen
des Feindes unversehrt entgehn.

Heer, als de trotse vijanden briesen,
geef dan dat wij in een vast geloof
uitzien naar uw macht en hulp!
Wij willen alleen op u vertrouwen,
dan kunnen wij aan de scherpe klauwen
van de vijand ongedeerd ontkomen.

55. (2) RECITATIEF (Evangelist)

»Da berief Herodes die Weisen heimlich
und erlernet mit Fleiß von ihnen,
wenn der Stern erschienen wäre?
Und weiset sie gen Bethlehem und sprach:
(Herodes, bas)
Ziehet hin und forschet fleißig nach dem Kindlein,

Daarop riep Herodes de wijzen in het geheim bij zich
en wilde precies van hen weten
wanneer de ster was verschenen.
En hij stuurde hen naar Bethlehem en sprak:
Ga en doe nauwkeurig onderzoek naar het kindje,

und wenn ihrs findet, sagt mirs wieder,
daß ich auch komme und es anbete.«

56. (3) RECITATIEF (S)

Du Falscher, suche nur den Herrn zu fällen,
nimm alle falsche List,
dem Heiland nachzustellen;
der, dessen Kraft kein Mensch ermißt,
bleibt doch in sichrer Hand.
Dein Herz, dein falsches Herz ist schon,
nebst aller seiner List, des Höchsten Sohn,
den du zu stürzen suchst, sehr wohl bekannt.

57. (4) ARIA (S)

Nur ein Wink von seinen Händen
stürzt ohnmächtger Menschen Macht.
Hier wird alle Kraft verlacht!
Spricht der Höchste nur ein Wort,
seiner Feinde Stolz zu enden,
o, so müssen sich sofort
Sterblicher Gedanken wenden.

58. (5) RECITATIEF (Evangelist)

»Als sie nun den König gehöret hatten,
zogen sie hin. Und siehe,
der Stern, den sie im Morgenlande gesehen hatten,
ging für ihnen hin, bis daß er kam und stund
oben über, da das Kindlein war.
Da sie den Stern sahen,
wurden sie hoch erfreuet
und gingen in das Haus
und funden das Kindlein mit Maria, seiner Mutter,
und fielen nieder und beteten es an
und täten ihre Schätze auf
und schenkten ihm Gold, Weihrauch und Myrrhen.«

59. (6) KORAAL

**Ich steh an deiner Krippen hier,
o Jesulein, mein Leben;
ich komme, bring und schenke dir,
was du mir hast gegeben.
Nimm hin! es ist mein Geist und Sinn,
Herz, Seel und Mut, nimm alles hin,
und laß dirs wohlgefallen!**

60. (7) RECITATIEF (Evangelist)

»Und Gott befahl ihnen im Traum,
daß sie sich nicht sollten wieder zu Herodes lenken,
und zogen durch einen andern Weg
wieder in ihr Land.«

61. (8) RECITATIEF (T)

So geht! Genug,
mein Schatz geht nicht von hier,
er bleibet da bei mir,
ich will ihn auch nicht von mir lassen.
Sein Arm wird mich aus Lieb
mit sanftmutsvollem Trieb
und größter Zärtlichkeit umfassen;
er soll mein Bräutigam verbleiben,
ich will ihm Brust und Herz verschreiben.
Ich weiß gewiß, er liebet mich,
mein Herz liebt ihn auch inniglich
und wird ihn ewig ehren.
Was könnte mich nun für ein Feind
bei solchem Glück versehen!
Du, Jesu, bist und bleibst mein Freund;
und werd ich ängstlich zu dir flehn:
Herr, hilf!, so laß mich Hülfe sehn!

en als jullie het vinden, kom het mij dan vertellen,
opdat ook ik erheen kan gaan om het te aanbidden.

O valserik, probeer jij maar de Heer te vernietigen,
gebruik maar alle valse listen
om de Heiland te vervolgen;
hij wiens kracht geen mens kan meten
blijft toch in veilige handen.
Jouw hart, jouw valse hart met al zijn listen
is bij de Zoon van de Allerhoogste,
die jij ten val wil brengen, heel goed bekend.

Slechts een wenk van zijn handen
breekt de macht van machteloze mensen.
Hier wordt alle kracht uitgelachen!
De Allerhoogste hoeft maar één woord te spreken
om een eind te maken aan de trots van zijn vijanden,
en o, onmiddellijk zullen
de gedachten van stervelingen veranderen.

Toen ze naar de koning hadden geluisterd,
gingen zij op weg. En zie,
de ster die ze in het oosten hadden gezien,
ging voor hen uit totdat hij stil bleef staan
boven de plaats waar het kindje was.
Toen ze de ster zagen,
verheugden zij zich zeer
en ze gingen naar binnen
en vonden het kindje met Maria, zijn moeder,
en ze vielen neer en aanbaden het
en ze haalden hun kostbaarheden tevoorschijn
en schonken het goud, wierook en mirre.

Ik sta hier bij uw kribbe
o Jezuskind, mijn leven;
ik kom u brengen en schenken
wat u mij hebt gegeven.
Neem het aan, het zijn mijn geest en mijn denken,
mijn hart, ziel en gemoed, neem het allemaal
en laat het u behagen!

En God droeg hun in hun droom op
niet naar Herodes terug te gaan,
en zij reisden via een andere route
weer naar hun land terug.

Ga dan maar! Het is genoeg,
mijn schat vertrekt hier niet,
hij blijft bij mij
en ik wil hem ook niet vloslaten.
Zijn armen zullen mij uit liefde
en met zachtmoedigheid
en grote tederheid omsluiten;
hij zal mijn bruidegom blijven,
aan hem wil ik mijn ziel en mijn hart wijden.
Ik ben er zeker van dat hij mij liefheeft,
mijn hart heeft hem ook innig lief
en zal hem eeuwig eren.
Welke vijand zou mij
in dit grote geluk kwaad kunnen doen!
U, Jezus, bent en blijft mijn vriend,
en als ik angstig smEEK:
Heer, help mij!, toon mij dan uw hulp!

62. (9) ARIA (T)

Nun mögt ihr stolzen Feinde schrecken;
was könnt ihr mir für Furcht erwecken?
Mein Schatz, mein Hort ist hier bei mir.
Ihr mögt euch noch so grimmig stellen,
droht nur, mich ganz und gar zu fällen,
doch seht! mein Heiland wohnt hier.

Probeer mij maar bang te maken, trotse vijanden,
hoe zouden jullie angst in mij kunnen wekken?
Mijn schat, mijn toeverlaat is hier bij mij.
Hoe woedend jullie ook tekeer gaan,
en dreigen mij volkomen te vernietigen,
kijk toch: mijn Heiland woont hier.

63. (10) RECITATIEF à 4 (S, A, T, B)

Was will der Höllen Schrecken nun?
Was will uns Welt und Sünde tun,
da wir in Jesu Händen ruhn?

Wat kan de verschrikking van de hel nu uitrichten,
wat kunnen wereld en zonde ons aandoen
nu wij in Jezus' handen rusten?

64. (11) KORAAL

**Nun seid ihr wohl gerochen
an eurer Feinde Schar,
denn Christus hat zerbrochen,
was euch zuwider war.
Tod, Teufel, Sünd und Hölle
sind ganz und gar geschwächt;
bei Gott hat seine Stelle
das menschliche Geschlecht.**

Nu is er wraak genomen
op de schare van uw vijanden,
want Christus heeft verpletterd
wat tegen jullie was.
Dood, duivel, zonde en hel
zijn volkomen verzwakt;
het menselijk geslacht
heeft zijn plaats bij God.

(Nederlandse vertaling: [Ria van Hengel](#))

